

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักการสำคัญของการจัดการศึกษาโดยทั่วไป มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้สำเร็จการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ ตามตามศักยภาพของแต่ละบุคคล สามารถร่วมพัฒนาสังคมอย่างสร้างสรรค์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งเป็นผู้ตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และปรับตัวให้ทันกับความต้องการทางเทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539, หน้า 17) การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ (กรมวิชาการ, 2540, หน้า 1) เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชน ได้อย่างครบถ้วน พอเหมาะกับทุกๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นจะมีพลเมืองที่มีคุณภาพซึ่งสามารถดำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด (พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับการศึกษา, 2540, หน้า 4) นั่นคือการศึกษาจะเอื้อต่อสภาพสังคม โดยการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ จะต้องกลายเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต รู้หลักการอยู่ร่วมกันรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง รู้การกินการอยู่ เรียนรู้ความรู้รอบโลก และเรียนรู้จากสังคมข่าวสารที่ทันสมัย สังคมในปัจจุบัน จึงเป็นสังคมที่ต้องใช้ความรู้เป็นหลักในการสร้างความเจริญของประเทศ (ศิริรัตน์ แอดสกุล, 2541, หน้า 28)

ประเทศไทยในอดีตได้จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่ตลอดเวลา ยิ่งในปัจจุบันเป็นสังคมของโลกยุคข้อมูลสารสนเทศด้วยแล้ว คนที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงนี้ได้ได้อย่างมีความสุข จะต้องเป็นคนที่สามารถพึ่งตนเอง และพัฒนาตนเองได้ รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา รู้จักวิเคราะห์สถานการณ์ มีความคิดสร้างสรรค์ และสำคัญยิ่งต้องเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม (สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา, 2545, หน้า 1) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 1)

การประกันคุณภาพ มีความเป็นมาจากภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมก่อนแล้วจึงพัฒนา มาสู่ระบบการศึกษา โดยเริ่มต้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ยุคก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง ในตอน แรกนั้นเน้นเฉพาะการประกันผลผลิตทางอุตสาหกรรม (industrial products) และเน้นการควบคุม ทางสถิติ (รุ่ง แก้วแดง, 2544, หน้า 10) และ ดร.เดมิ่ง (Dr.Edwards Deming) ได้นำระบบวงจร คุณภาพ (quality control circles – QCC) ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุง ไปใช้ในระบบอุตสาหกรรมของประเทศญี่ปุ่น และประสบผลสำเร็จอย่างมาก ต่อมาประเทศในยุโรปได้นำระบบการประกันคุณภาพ ที่เรียกว่า ISO (international standard organization) มาใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตซึ่งเป็นระบบการพัฒนา มาตรฐานคุณภาพและการประกันคุณภาพ ให้ได้มาตรฐาน โดยองค์กรมาตรฐานระหว่างประเทศ และระบบการพัฒนามาตรฐานคุณภาพ ได้ถูกนำไปใช้กับกิจการหลายประเภทรวมทั้งระบบ การศึกษาด้วย (ปัญญา ปรารักษ์ทอง, 2545, หน้า 1-2)

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการหรือกลไกที่ดำเนินการเพื่อให้เกิด การรักษา ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยเน้น การประกันคุณภาพของกระบวนการบริหารและการให้บริการทางการศึกษาทั้งระบบ เพื่อให้ผู้ที่ เกี่ยวข้องเกิดความมั่นใจในคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา และเชื่อถือคุณภาพของโรงเรียน ระบบ การบริหารที่ให้ความสำคัญกับการวางแผนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามีการกำกับ ควบคุม ตรวจสอบการดำเนินการทุกขั้นตอน มีการรักษา ปรับปรุง พัฒนากระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้งานทุกส่วนของโรงเรียนดำเนินการไปด้วยความราบรื่น มีประสิทธิภาพ และเกิด ประสิทธิภาพ จึงเรียกว่าเป็นระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (Vroman & Luchsinger, 1994, หน้า 329)

การจัดการในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ได้มีการระบุไว้อย่างชัดเจนใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบ การประกันคุณภาพภายนอก (มาตรา 47) ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (มาตรา 48) โดย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรมหาชน เพื่อให้มีการ

ตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวทางการศึกษา ในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ (มาตรา 49) สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับจะต้องมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งแบ่งออกเป็น 1) ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยมีหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ 2) ระบบการประกันคุณภาพภายนอก ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ (สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, 2548, หน้า 28) ผลจากการประเมินคุณภาพการศึกษา จะเป็นตัวบ่งชี้ว่า สถานศึกษานั้นๆ มีการจัดการศึกษาเป็นเช่นไร และรวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษา (stakeholder) เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมนั้นๆ มั่นใจและพอใจกับผลผลิตที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเพียงใด ชุมชนพอใจต่อสภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ ในระดับใด (ปราณี สังขะตะววรรณ, 2543, หน้า 87)

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จึงเน้นความรับผิดชอบของสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนโดยตรง โดยสถานศึกษาร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เขตพื้นที่การศึกษา ภายใต้การกำกับ ดูแล และสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา ข้อมูลหลักฐานที่ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (กฎกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546, หน้า 3 - 4) ซึ่งประกอบด้วย 8 ภารกิจ ได้แก่

- (1) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- (2) การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
- (3) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- (4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- (5) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
- (6) การประเมินคุณภาพการศึกษา
- (7) การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
- (8) การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการ มีเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน มีการดำเนินงานตามแผน ก่อให้เกิดข้อมูล ข่าวสาร และสารสนเทศที่สะท้อนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอันนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงตนเอง ให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่ง ทุกระดับ ต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และถือว่าเป็นภารกิจของสถานศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันนี้ แต่ยังไม่มีการศึกษาการดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเรื่องดังกล่าว โดยการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู เกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อจะได้ทราบสภาพการดำเนินงานหรือสภาพการปฏิบัติงานในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 จำแนกตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู
3. เพื่อศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1

สมมติฐานของการวิจัย

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่ศึกษาความคิดเห็นจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประชากรประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ยังไม่รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 41 โรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 85 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 41 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 44 คน และครูผู้สอน จำนวน 914 คน รวมประชากรทั้งหมด 999 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 85 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 41 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 44 คน ซึ่งมีจำนวนไม่มากนักผู้วิจัยใช้เป็นกลุ่มเก็บข้อมูลทั้งหมด และครู จำนวน 193 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 278 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินภายนอกรอบที่ 2 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 8 ภารกิจ ดังนี้

- (1) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- (2) การพัฒนามาตรฐานการศึกษา

- (3) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- (4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- (5) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
- (6) การประเมินคุณภาพการศึกษา
- (7) การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
- (8) การผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

3. ตัวแปรที่ศึกษา แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ตำแหน่งของผู้ตอบที่กำหนดไว้ มี 2 ประเภท คือ

- 3.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา
- 3.1.2 ครู

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินภายนอกรอบที่ 2 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 8 ภารกิจ ดังนี้

- (1) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- (2) การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
- (3) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- (4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- (5) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
- (6) การประเมินคุณภาพการศึกษา
- (7) การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
- (8) การผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

4. ขอบเขตด้านเวลา

- 4.1 ระยะเวลาในการศึกษา ปีการศึกษา 2549 – ปีการศึกษา 2550
- 4.2 ระยะเวลาในการเก็บ รวบรวมข้อมูล กรกฎาคม – สิงหาคม 2550

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินภายนอกรอบที่ 2 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 8 ภารกิจ ดังนี้

- (1) การจัดระบบสารสนเทศ
  - (2) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา
  - (3) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - (4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - (5) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
  - (6) การประเมินคุณภาพการศึกษา
  - (7) การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษา
  - (8) การผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
- สรุปเป็นกรอบความคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1.1

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ตำแหน่ง
- ผู้บริหารสถานศึกษา
- ครู

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. การจัดระบบสารสนเทศ
2. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา
7. การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษา
8. การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย (conceptual framework)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาการศึกษา โดยอาศัยหลักการและวิธีการจัดการคุณภาพ (quality management) เพื่อสร้างความมั่นใจ และเป็นหลักประกันว่าสถานศึกษาได้จัดการศึกษา ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตรงตามที่มาตรฐานการศึกษากำหนด

2. การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา หมายถึง การประเมินผล การติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากภายในสถานศึกษาโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นๆ หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ หมายถึง การจัดโครงสร้างการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการดำเนินงาน โดยทุกคนมีส่วนร่วม และจัดให้มีข้อมูลที่เพียงพอในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อนำมากำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

2.2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา หมายถึง การกำหนดแนวทางให้สถานศึกษาพัฒนามาตรฐานการศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากสารสนเทศของสถานศึกษา แล้วกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา

2.3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนของสถานศึกษาเป็นแผนพัฒนาคุณภาพระยะยาวและแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจของสถานศึกษา และความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน

2.4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การกำกับ ติดตาม และการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.5 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการประเมินตนเองของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นเป้าหมาย จุดเน้น และทิศทางการพัฒนาสถานศึกษา

2.6 การประเมินคุณภาพการศึกษา หมายถึง การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนระดับชาติ ที่ศึกษาอยู่สุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน การประเมินมาตรฐานการศึกษา เป็นการดำเนินงานที่สถานศึกษาร่วมมือกับเขตพื้นที่หรือต้นสังกัดดำเนินการ เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพและเป็นเกณฑ์เทียบเคียงกับมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด

2.7 การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี หมายถึง การนำข้อมูล ผลจากการประเมินภายในสถานศึกษา ที่ได้พัฒนางานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ดำเนินงานมาตลอดปีการศึกษา จัดทำเป็นรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อให้ทราบผลการดำเนินการจัดการศึกษา

2.8 การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการส่งเสริมพัฒนา และประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงานของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับมีการศึกษาค้นคว้าเทคนิควิธีการเพื่อส่งเสริม สนับสนุนระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้พัฒนาสู่คุณภาพที่ดียิ่งขึ้น

3. การประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 หมายถึง การประเมินคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2550

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

5. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาที่ยังไม่ได้รับการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษา ภายนอกรอบที่สอง จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

6. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

7. ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 การศึกษาวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
2. ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการปฏิบัติและพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
3. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูล และแนวทางการปรับปรุงวิธีดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ซึ่งจะช่วยให้การประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สองบรรลุจุดประสงค์ยิ่งขึ้น